No. 195 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Zaturdag 17 Augustus.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den Augustus.

De gewone briefwisseling dezer hoofdstad houdt het volgende:

» Wij vernemen uit eene geloofwaardige bron, dat het kabinet van Londen voor eenige dagen aan het kabinet der Tuilerien voorgesteld had, om de haven van Alexandrie door de fransche vloot en de straat der Dardanellen door de engelsche vloot te doen blokkeren.

» Het kabinet der Tuilerien heeft niet vermeend dit voorstel te moeten aannemen; na verscheidene dagen beraadslagens, heeft het geantwoord, dat het in dien voorslag niet kon toestemmen, omdat men daardoor het eerst daadwerkelijk zoude tusschen beide komen en aldus de tusschenkomst wettigen, wel e Rusland in het Oosten zou willen doen. Men zou geantwoord hebben met een ander plan voor te dragen, bestaande in een stelsel van strikte observatie der bewegingen van Rusland, ten einde deel te nemen aan de tusschenkomst, wanneer de Russen besloten het turksch gebied te betreden.

» Wij kunnen heden hierbij voegen, dat naar de berigten door het ministerie ingewonnen, het russisch leger op dit oogenblik onder de muren van Konstantinopel moet zijn. Wij zien intusschen niet dat men spoedigwerkende middelen neemt om troepen naar het Oosten te zenden, ten einde er de verrassing van Ancona te vernieuwen. Sedert acht dagen beraadslaagt men te vergeefs in den boezem van den raad; men verliest den tijd met spreken, en welligt zullen wij door de eerste tijdingen vernemen, dat onze vloot landingstroepen ontbroken heeft, om Rusland te beletten afzonderlijk tusschen beide te komen.

» Een der Avondbladen zegt, dat het gevoelen van de meerderheid van den raad omtrent de zaken van het Oosten de overhand behouden heeft, dat tot de werkdadige tusschenkomst besloten is en dat er troepen te Toulon zullen worden ingescheept met oogmerk om Smijrna te vermeesteren, ten einde aan die plaats een Oostersch Ancona te maken.

» Wij gelooven dat althans een gedeelte dezer tijdingen voorbarig is. Men bevestigt ons dat een legerkorps zich nabij Toulon moet vereenigen, om des vereischt ingescheept te worden, maar verder is tot niets besloten, en men wacht den verderen loop der gebeurtenissen af om een meer afdoend besluit te nemen.

» Overigens laat de admiraal *Duperré* (de minister van marine) zich openlijk uit, dat zoo men verpligt is tot de zending van een legerkorps naar het Oosten, ten einde er werkdadig tusschen beide te komen, men genoodzaakt wezen zal in de volgende zitting een supplement krediet van ten minste honderd millioenen te vragen."

— De kabinetsraden zijn dezer dagen zeer menigvuldig; dagelijks hebben er twee plaats: een des morgens in tegenwoordigheid van den koning, en daarna aan het hotel van den president van den raad, in tegenwoordigheid van den oostenrijkschen gezant, graaf Appony.

— De graaf Sebastiani moet in het laatst der week op zijn' post naar Londen terugkeeren.

— De russische ambassade heeft aan de russische met verlof zijnde officieren het bevel doen toekomen, om onverwijld naar hunne regimenten terug te keeren.

— Het gerucht heeft geloopen dat het kamp van Fontainebleau geen voortgang zou hebben, doch zulks wordt weder tegengesproken.

— Tegen morgen is er een groot feestmaal aangelegd ter viering van den St. Napoleon, of naamdag des gewezen keizers. Men zegt dat vele hoofd-officieren die onder het keizerrijk gediend hebben aldaar zullen tegenwoordig zijn, en de policie niet gerust is wegens die vereeniging, bevreesd, dat er meer spraak zal wezen dan men gaarne zag: van den prins *Louis Napoleon* en diens jongst geschrift, *Idées Napoléoniennes*.

— Het dagblad *le Réparateur* van Lyon meldt in een naschrift, dat de russische vloot aan de Dardanellen verbrand zou wezen door de engelsche en fransche vloeten. Dit berigt zal wel evenveel geloof verdienen als dat van het *Diario de Roma*, gisteren vermeld. Men gelooft intusschen, aangezien de Levantsche pakketboot den 11den te Marseille moest komen, en het gouvernement onmiddelijk daarop berigten door den telegraaf kan ontvangen hebben, dat het ministerie wel eenige nadere tijdingen zal hebben, die het vermeent nog niet te moeten mededeelen.

Een brief van Maltha, van den 25sten, te Londen ontvangen, vermeldt, dat een vaartuig, de *Tijne*, naar Alexandrie was gezonden, om de bevrijding van den britschen kapitein *Walker*, die vroeger de bewegingen der turksche vloot bestierde, te vorderen; dezelve was toegestaan, en de kapitein naar Konstantinopel vertrokken, om zich bij den sultan wegens zijn gedrag bij het verraad van den kapudan-pacha te verantwoorden.

Aan een gisteren alhier geloopen hebbend gerucht, dat Hafizpacha zou vermoord zijn, wordt heden geen geloof meer geslagen, evenmin als dat hij zich met het overschot van zijn leger bij het egyptische leger had gevoegd.

— Berigten uit Madrid tot den 7den melden, dat de heer *Isturitz* te Huelva en de heer *Martinez de la Rosa* te Ciudad Real tot leden der cortes waren gekozen. Zij, met den heer *Toreno*, werden als de hoofden der gematigde partij aangemerkt, die met eene gedachte oppositie zou te worstelen hebben, welke uitgestrekte hervormingsplannen beoogde. — Onder de geruchten in Madrid behoorde, dat de graaf *Ofalia* weder in gunst bij de koningin was geraakt; dat de minister van finantien *Jimenez* zoude? ... den spaanschen consul te Bayonne ... zou vervangen worden; dat *Espartero* het ontwerp had om zich met *Cabrera* te meten, nadat hij zijne militaire linie in het noorden tot Bilbao uitgebreid en gedekt had. — *Espartero* was den 5den te Vittoria aangekomen; hij zou inlichtingen hebben verlangd van *Maroto* wegens diens jongste proclamatie, welke in strijd is met hetgeen er van de onderhandelingen tot schikking is gesproken, onder bemiddeling van lord *John Hay*. Het eenig gevolg dat de zamenkomsten met den britschen vlootvoogd nog had gehad, was, dat het te velde staande gewas niet meer verbrand werd.

Men sprak van een chef der karlisten die de streken van Mequinenza en Saragossa afliep met eene bende, bij welke zich een honderdtal vrouwen bevonden die te paard werden medegevoerd.

— Van de Spaansche grenzen wordt uit Baijonne van den 10den geschreven, dat de christinos een deel hunner magt bij Pampelona zamentrokken; de karlisten hadden daarop troepen in de vallei van Ulzama geconcentreerd.

In den nacht van den 8sten op den 9den, waren vijf kompagnien van het vijfde bataillon van Navarre in opstand geraakt, onder de kreet: *dood aan Maroto!* zij wilden op Elisondo trekken, doch waren door een ander bataillon genoodzaakt van rigting te veranderen en schenen naar het fransch grondgebied te wijken. Dit berigt verdient echter bevestiging.

— Ter beurze waren heden (14 *Augustus*) de fondsen genoteerd: 5 pCt. 112,40; 3 pCt. 80,25; Nap. 100,25; Sp. Ardoin 19⅝; Rom. L. 102⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 13den Augustus.

Te Berlijn is Z. Exc. de geheimraad *Alexander von Humboldt* van Töplitz gekomen.

— De turksche buitengewone gezant te Berlijn, *Kiamil-pacha* is van daar naar Konstantinopel vertrokken.

— Uit Hanover, schrijft men, dat het aldaar thans rustig is. De politie had den maatregel ingetrokken, volgens welken alle huizen ten 10, en de herbergen ten 9 ure moesten gesloten zijn. Men sprak van nota's, welke door twee groote mogendheden zouden ingediend zijn.

— Den 10den is te Aken overleden de proobst *Claessen*, wiens naam in het gebeurde met den aartsbisschop van Keulen zoo dikwijls is voorgekomen.

De Augsburgsche en Keulsche *Zeitungen* behelzen het volgend berigt uit Weenen van den 7den:

» Over Triest zijn gisteren en heden nieuwe berigten ontvangen, die hier naar het schijnt als hoogst gewigtig worden beschouwd. Ten gevolge van deze tijdingen is heden middag bij den keizer eene vrij langdurende beraadslaging gehouden, na afloop van welke de staatskanselier, prins *Metternich*, zich bij den engelschen gezant, den heer *Lamb*, die door ziekte te huis gehouden wordt, vervoegde, en met dezen, insgelijks gedurende eenen geruimen tijd in conferentie bleef. Men zegt, dat tusschen heden en morgen verscheiden koeriers naar Londen en Parijs worden gezonden. De met eene buitengewone zending naar Konstantinopel afgevaardigde Oostenrijksche hofraad *von Huszar*, is reeds heden ochtend met een Donau-stoomvaartuig naar de plaats zijner bestemming vertrokken. Gedurende het afwezen van eenen Turkschen gezant aan ons hof zal de, voor eenige dagen uit Londen hier teruggekomen Turksche gezantschapsraad *von Maurojeny* de aangelegenheden van het gezantschap beheeren. Uit Syra wordt dd. 26. Julij geschreven, dat de vereenigde engelsch-fransche vloot in den Archipel, sterk 20 groote oorlogschepen, voor genoemd eiland is aangekomen.

In een ander schrijven uit Weenen van dezelfde dagteekening worden de reeds bekende voorwaarden medegedeeld, die *Mehemed-ali* voor de beslechting zijner geschillen met de Porte gesteld heeft, en den inhoud dier vorderingen niet geruststellend voor de schikking der zaken in het Oosten geacht. — Voorts wordt ook in dit schrijven gezegd, dat eenige schepen (hier worden reeds genoemd drie linieschepen en drie fregatten) zich van de vloot des kapudan-pacha's, gescheiden hadden, en naar Konstantinopel waren teruggekeerd. — Naar de jongste tijdingen te Weenen voorts ontvangen, was de neerlaag te Nizeb niet zoo volkomen geweest als eerst gemeld werd, en hadden zich 50,000 man, waarbij echter het derde korps, onder *Izzet-Mehemed*-pacha, weder bij Malatia verzameld. De ottomannische troepen hadden dapper gevochten, tot op het oogenblik dat de teruggeworpene ongeregelde ruiterij zich op de infanterie wierp, en het geheele leger een plotselijken schrik beving.

Intusschen houdt de *Allgemeine Zeitung* van den 2den augustus, een berigt uit Smirna van den 22sten julij, waarin gezegd wordt, dat men daar, kort voor het afvaren van de stoomboot, er de hoogst gewigtige, hoewel niet geheel onverwachte tijding had ontvangen, dat *Hafiz*-pacha met 20,000 man tot *Ibrahim*-pacha was overgegaan, en door deze met open armen was ontvangen geworden (Welligt is dit de gewigtige tijding, die men zoo te Parijs als te Weenen vermeent dat aldaar bij die beide gouvernementen ontvangen is.)

— Te Athene liepen den 27sten Julij geruchten van onlusten in Albanie waarvan een hoop grieksche insurgenten gebruik gemaakt had om Volo te overvallen. — Te Athene heerschte dezen zomer eene buitengewone hitte, met gedurig afwisselende temperatuur, waardoor vele ziekten veroorzaakt werden.

ENGELAND.

LONDEN, den 14den Augustus.

De Nederlandsche minister, de heer *Dedel*, heeft, bij gelegenheid zijner terugkomst, eene audientie bij H. M. gehad.

Het sedert lang aanhangig vraagstuk wegens de hervorming der municipale corporatien of stedelijke besturen in Ierland, zal ook dit jaar niet worden afgedaan. De minister *Russel* heeft eergisteren in het lagerhuis voorgesteld, om de deswege ingediende wet, wegens de daarin door het hoogerhuis gemaakte wijzigingen, tot een volgend jaar te laten rusten, en dit voorstel is na eenige woordenwisselingen doorgegaan.

Gisteren zijn in beide de huizen van het parlement verzoekschriften behandeld, strekkende dat de leden, door het aanbieden van een adres aan de kroon, de kwijtschelding der doodstraf mogten verzoeken voor de drie personen, die wegens deelneming aan de tooneelen van plundering en brandstichting te Birmingham veroordeeld zijn; ook de zoogenaamde nationale conventie heeft tot dat einde een adres aan de koningin opgemaakt. Waarschijnlijk zullen deze lieden wel gratie verwerven. Intusschen hebben den 12den te Manchester, Newcastle en Stockport weder eenige volksbewegingen plaats gehad, veroorzaakt door het besluit van de leiders der chartisten, om dan één zoogenaamden nationalen heiligen dag te vieren, welke viering in het staken van allen arbeid zou bestaan. Vooral te Manchester hebben talrijke volkshoopen de fabrijkarbeiders willen dwingen, om de weefgetouwen stil te doen staan. In sommige fabrijken is dit hun gelukt; doch de tusschenkomst der politie en gewapende magt heeft het plegen van verder geweld belet.

— Gisteren avond heeft men in het het Huis der Gemeenten pogingen aangewend, om de derde lezing van de bill, tot versterking der politie te Birmingham en Manchester, gedurende drie maanden uit te stellen, en alzoo dezen, voor de handhaving der rust in die volkrijke steden zoo noodzakelijken maatregel, geen voortgang te doen hebben. Dit echter is niet gelukt, daar het Huis met eene groote meerderheid de daaromtrent gedane voorstellen verworpen heeft.

De tegenwoordige parlementszitting zal waarschijnlijk den 23sten Augustus gesloten worden.

— Van wege de regering is aangekondigd, dat er op nieuw voor 4 millioen Exchequer-bills zal uitgegeven worden. Men vreesde dat deze maatregel niet naar wensch zou slagen.

— De *Morning-Cronicle* vermeldt, dat lord *Brougham*, op uitnoodiging van den koning van Hanover, een bezoek aan diens hof zal afleggen en Londen verlaten zou in gezelschap van lord *Lyndhurst* en den graaf *van Roden*.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 91 drie achtste; Ned. 2½ pCt. 54⅞; dito 5 pCt. 103¼; Spanje 19⅝; Portugal 19; Braz. 78.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 16den Augustus.

Wij zijn tot de plaatsing van het volgende verzocht geworden:

» Den 9den augustus ll. had er binnen de gemeente Terheijden eene plegtigheid plaats, die voor het meerendeel der ingezetenen, gedurende hunne inwoning, aldaar nimmer was bijgewoond.

» Zoodra het namelijk bekend was, dat de Edel achtbare Heer *C. van Lommel*, tot burgemeester der gemeente Terheijden, bij besluit van Z. M. onzen geëerbiedigden koning benoemd, dien dag van zijne installatie en beëediging, bij Zijne Excellentie den heere staatsraad, gouverneur dezer provincie, in de gemeente zoude arriveren, was reeds in den vroegen morgen, eene aanzienlijke schare volks in beweging, om zijn edel achtb. op eene hem waardige wijze te ontvangen; te dien einde wapperde de vaderlandsche vlag van onderscheidene gebouwen; terwijl ook voor de woning van zijn edel acht. en op meer andere plaatsen in de gemeente, fraaije eerebogen waren opgerigt.

» Omtrent negen ure des voormiddags had eene aanzienlijke menigte, aan welks hoofd zich het aldaar bestaande *St. Antonius Gilde* bevond, ter ontvangst naar de op een half uur afstands van het dorp gelegene, zoo genaamde Hooge Brug begeven; alwaar omstreeks elf ure zijn edel achtb. aankwam, welke door de broeders van voornoemd gild en eene groote menigte ingezetenen, bij het betreden van het grondgebied der gemeente, met eene zeer toepasselijke aanspraak werd ontvangen, na hetwelk een luid: » *Leve de koning!* en *Leve de burgemeester!* werd aangeheven, vergezeld van een daadelijk salvo van geweervuur, dat zijn ed. achtb. door die algemeene vreugde te veel aangedaan, buiten staat was, eenige toespraak te geven, maar naar het voor hem gereed staande, met smaak versierde rijtuig werd geleid, bij welks bestijging hem door de bloem van Terheijdens schoonen, eene liefelijke aanspraak en den eerewijn werd aangeboden, waarbij weder een luid *Hurah!* en *Leve de burgemeester!* volgde.

» Hierop stelde zich de menigte in beweging en de paarden van het rijtuig teruggezonden zijnde, werd hetzelve door mannelijke ingezetenen voortgetrokken tot aan de barrière voor het dorp zelve; alwaar zich lieden van alle standen uit de gemeente voor hetzelve plaatsten, en zijn edel achtbare in triomph tot vóór de vergaderzaal der gemeente bragten; te welker plaats zijn ed. achtb. door de aanwezige leden van den raad werd gecomplimenteerd. Na eenig vertoeven aldaar, het rijtuig weder bestegen hebbende, werd zijn edel achtb. op evengezegde wijze, voorbij zijne woning, langs het geheele dorp, tot de kamer alwaar de broeders van voornoemd gild hunne vergadering houden, geleid, en zijn edel achtbare door dezelve broeders insgelijks gecomplimenteerd en eenige ververschingen aangeboden, van welke plaats vervolgens op voorschreven wijze zijn edel achtb. zich naar deszelfs woning begaf, en met veel aandoening door zijne echtgenoote werd ontvangen; na te zijn binnengeleid werden de broeders van het gild en alle de verder daar aanwezigen insgelijks ververschingen aangeboden, en voor de aangedane eer hartelijk door zijn ed. achtb. dankgezegd.

» Voorts werd de dag door de ingezetenen in eene algemeene vreugde doorgebragt, die tot laat in den avond duurde; wanneer ook een aantal huizen smaakvol waren verlicht en waarmede die dag zonder eenige de minste stoornis rust, of voorgevallene ongelukken eindigde, welks geheugenis, lang in de harten van meestt alle ingezetenen dankbaar zal bewaard blijven."

— Z. Exc. de minister van financien, heeft ter kennisse van de ambtenaren gebragt, dat de hooge raad, bij arrest, in zaken eener bekeuring wegens de personele belasting, het beginsel heeft bekrachtigd, dat geen alternatief gebruik van belastingvrije paarden tot belastbare einden mag plaats hebben.

— Uit Utrecht schrijft men, dat het stoffelijk overschot van wijlen den hoogleeraar *P. W. van Heusde*, eergisteren, zonder uiterlijke plegtigheid, naar de Bildt is vervoerd en aldaar ter aarde besteld. Aan de Bildt echter had zich eene talrijke schaar uit eigene aandrift vereenigd. Het lijk werd aldaar ontvangen door 18 jongelieden, des hoogleeraars laatste leerlingen, en door vier vroegere, de hoogleeraren *van Goudoever*, *Röijaards*, *den Tex* en *Rovers*, die het lijk naar het graf begeleedden. Omringd van de drie zonen des overledenen, de curatoren der hoogeschool, een aantal ambtgenooten, kweekelingen

en vrienden des waardigen hoogleeraars, hield de hoogleeraar *van Goudoever*, toen de kist in den grafkuil was nedergelaten, eene hartelijke en aandoenlijke aanspraak, waarop de hoogleeraar *Roijaards* eenige toepasselijke dichtregelen volgen liet. De deelneming was groot, en diep de indruk die deze plegtigheid bij de aanwezenden te weeg bragt.

— Eerstdaags zal te Amsterdam eene dienst van omnibussen in werking komen, welke achttien hoofdlijnen of wegen, van des morgens ten zeven uren tot des avonds half elf ure, zullen volgen, zullende er tevens achttien stations zijn, waar de reizigers het tijdstip van vertrek kunnen afwachten; de ondernemers hebben een kontrakt gesloten met den raad van administratie der hollandsche spoorwegmaatschappij om met hunne omnibussen tot aan het stationslokaal van den spoorweg te rijden, terwijl de omnibussen op den spoorweg, de volksschuiten, veerschepen en diligences correspondéren en van elk station meest om het half uur afrijden. De vracht voor elke passagier is 20 cents, voor kinderen 10 cents.

— Op verzoek van den heer *Brade* en met toestemming der kommissarissen van de hollandsche spoorweg-maatschappij, is het appel voor het provinciaal hof van Holland, in zake van den heer *Brade* tegen gemelde maatschappij, tot na den vacantietijd uitgesteld.

— In de Provinciale *Groninger Courant* van den 13den leest men:

» Vrijdag den 9den dezer is van hier naar Zoutkamp vertrokken, om van daar de reis naar de Oost-Indien te vervolgen, het door den scheepsbouwmeester *H. J. Limborgh* gebouwde barkschip *Adolf van Nassau*, hetwelk ruim 400 tonnen groot is en gevaren wordt door den kapitein *J. H. Brandt*. Dit is het derde barkschip, hetwelk door genoemden scheepsbouwmeester gebouwd en bestemd is voor de vaart op onze Oost-Indische bezittingen, terwijl er voor diezelfde bestemming een vierde schip in aanbouw is, hetwelk den naam *Rubenhaupt* zal voeren, en voor een vijfde de kiel is gelegd. — De reizen van de twee eerst gebouwde barkschepen *Provincie Groningen* en *Prins Hendrik*, hebben reeds allezins voldoende uitkomsten opgeleverd, en daardoor een aanmoedigend voorbeeld gegeven tot verdere voortzetting van dezen belangrijken tak van scheepsbouw binnen deze stad.

» Dat in dit gewest de aanbouw van schepen met kracht wordt voortgezet, is gebleken uit het onlangs in deze Courant geplaatst jaarlijksch *Verslag van de Gedeputeerde Staten aan de Staten dezer provincie*, volgens hetwelk, in 1838, binnen dit gewest *tachtig nieuwe bodems* ter zeevaart zijn uitgerust, terwijl in dit voorjaar wederom vele nieuwe schepen naar zee zijn gegaan, en er op genoegzaam alle scheeptimmerwerven, ten gevolge van bestellingen, nieuwe kielen gelegd zijn."

Blijkens een rapport van den Directeur van 's Rijks Vee-artsenijschool, is de zoogenaamde *Tongblaar* of het *Mondzeer* onder het rundvee, waarover in sommige nieuwspapieren gesproken wordt, eene bekende ziekte, welke sedert eenigen tijd in naburige landen, namelijk in Duitschland en Frankrijk, heeft geheerscht, en zich ook in sommige provincien hier te lande heeft geopenbaard. Ofschoon deze ziekte, indien zij hevig aantast en niet spoedig ontdekt wordt, doodelijk kan worden, is dezelve, volgens des Directeurs gevoelen, echter ver in de meeste gevallen, tijdig ontdekt wordende, onder eene gepaste behandeling, zeer wel geneesbaar; zoo dat, in evenredigheid van de algemeenheid der ziekte, slechts een gering getal der aangetaste dieren daaraan komt te sterven en de genezing meestal binnen eenige dagen volgt.

Daar deze ziekte, gelijk de Directeur al verder opmerkt, niet van besmetting is vrij te pleiten, vooral wanneer het slijm, dat aan de zieke beesten uit den mond vloeit, op het gras of den bodem nedervallende, door gezonde runderen wordt opgelekt, in welk geval ook anderen dieren, zoo als *Schapen*, *Geiten*, *Varkens*, en zoo men wil ook zelfs *Paarden*, daardoor besmet kunnen worden, zoo moet zij gerangschikt worden onder die ziekten, waarop de art. 459, 460 en 461 van het wetboek van strafregt toepasselijk zijn; zoo dat, wat betreft de noodzakelijkheid der aangifte, de afzondering en het nietvervoeren of ter markt brengen van het vee, dat door de *tongblaar* of het *mondzeer* is aangetast, [illegible] kunnen worden toepasselijk geacht, die nopens de [illegible]. Wijders dient ook het vleesch van runderen, door de *tongblaar* of *mondzeer* aangetast, en daaraan gestorven, of tijdens het bestaan der ziekte geslacht zijnde, niet in consumtie als voedsel voor den mensch te worden gebezigd; terwijl eindelijk ook de melk van zoodanige beesten almede niet behoort te worden verkocht of gebruikt, daar de ondervinding heeft geleerd, dat menschen, die deze melk hadden genuttigd, door eene spruwachtige aandoening in den mond en keel zijn aangedaan, en zelfs andere dieren op deze wijze zijn besmet geworden. Vermits deze intusschen de *tongblaar* niet van eenen zoo verderfelijken en besmettenden aard te houden is als de *longziekte*, zoo kan zij ook niet met deze gelijk gesteld worden in de toekenning van te gemoedkomingen uit het fonds van den landbouw, voor verliezen daardoor geleden. Integendeel schijnt de *tongblaar* hierbij op dezelfde lijn te worden gerangschikt met andere gewone besmettelijke ziekten, waarbij, behoudens de afscheiding van gezond vee, de genezing moet worden beproefd; terwijl, indien deze, op het rapport van een erkend veearts onmogelijk bevonden wordt, op last eener bevoegde autoriteit en met inachtneming der in dergelijke gevallen gebruikelijke bepalingen, behoort te worden overgegaan tot de afmaking van dusdanig vee, waarvoor alsdan, volgens den gewonen maatstaf, eene schadevergoeding kan worden verkregen; terwijl, voor zoo ver het bedoelde vee aan de ziekte sterft en met de uiterlijke bekleedselen begraven wordt, ook voor deze laatste de gewone vergoeding zal worden uitgereikt.

De belgische berigten van gisteren behelzen niets van eenig belang. Verscheidene bladen zijn ook uithoofde van den Heiligendag niet verschenen. Koning *Leopold* zou met zijne echtgenoote morgen naar Ostende vertrekken, aldaar tot het laatst der maand verblijven en gedurende acht dagen een uitstap naar Engeland doen.

ARTIKEL 60 DER GRONDWET.

De buitenlandsche bezittingen en volkplantingen zijn niet altijd geweest in staat van voorspoed; zij hebben meermalen den bijstand van het moederland ingeroepen. Het artikel 60 der grondwet draagt aan den koning bij uitsluiting het opperbestuur over de volkplantingen en bezittingen van het rijk in andere werelddeelen op. De onbestemdheid van dit artikel heeft aan de degelijkste staatsleden in den lande stoffe tot ernstige bedenkingen gegeven, en vrij algemeen is de wensch, dat hetgeen de staatsregeling erkent als eene bezitting des rijks, of als eene volkplanting uit hetzelve afkomstig, toch mogt beschouwd worden als een deel te maken van dat rijk, en als zoodanig vertegenwoordigd door vermelding op de begrooting des rijks. Het is ons voorgekomen, dat de grondwet bij de opdragt van het opperbestuur over de buitenlandsche bezittingen en volkplantingen aan den koning, dezen heeft willen bekleeden met een regt van vertegenwoordiging van al derzelver belangen, en dat men het aan Hoogstdeszelfs wijsheid en zorge heeft verbleven gelaten, om te waken over de onderscheidene en veelsoortige belangen, die localiteiten en die zeden vorderen. Eene vertegenwoordiging der buitenlandsche bezittingen of volkplantingen, zoo als zulks in Frankrijk plaats heeft, is aan vele bezwaren onderhevig, en bereikt geen gewenscht doel. Maar dit regt van vertegenwoordiging in dit opperbestuur vervat, moet geene vervreemding van, maar veeleer eene toenadering tot het moederland bewerken: daarom verlangden velen, en wij met hen, dat op de begrooting werd gemeld, wat jaarlijks de kolonien aan onderhoud kosten of welke baten zij afwerpen, en daaruit zoude eene meerdere belangstelling in, en naauwere vereeniging tusschen de kolonien en het moederland ontstaan, die voorzeker wenschelijk zijn. Het zal wel niet behoeven aangemerkt te worden, reeds meermalen toch en door velen werd het gedaan, dat de geheimhouding van de geheele administratie der kolonien, van derzelver baten en lasten, niet belet dat andere staten, die [illegible] buitenlandsche bezittingen [illegible] of vergrooten, onze officiele mededeelingen niet noodig hebben, om met den waren staat des lands grondig bekend te zijn, en deze, ook alleen met convenientie te rade gaande, voor zich zullen willen nemen, wat hen behaagt, zonder onze officiele mededeelingen te raadplegen. Het doet zich aanzien, als of eene zigtbare belangstelling in het welzijn onzer kolonien en in de welvaart onzer bezittingen veel kon toebrengen, om in verafgelegene oorden belangstelling in en gehechtheid aan het moederland aan te kweeken, en daardoor de banden te versterken, die onderling vereenigd houden. Die belangstelling dezerzijds blijke, uit eene voortdurende jaarlijksche erkenning dier bezittingen en volkplantingen als deelen van ons rijk; uit eene naauwlettende zorg, om door eene goede wetgeving, zoo min kostbaar mogelijke administratie van de dienst, en eene loijale regtsbedeeling, en in het niet ligtvaardig opnemen in de kolonien van menschen, die ginds geen te gunstigen dunk van onzen landaard, zeden en denkwijze zouden geven; vooral blijke het in eene gelukkige en verstandige keuze van de landsambtenaren die derwaarts vertrekken. Wanneer de betrekkingen gegrond zijn op de grondslagen eener vooruitziende en eenvoudige staatshuishoudkunde, onder de hooge bescherming des konings, dan mag men vertrouwen, dat langs dien weg Nederland, door de gehechtheid der buitenlandsche bezittingen en volkplantingen aan het moederland, nimmer een vrijwilligen afval zal hebben te betreuren.

SURLET DE CHOKIER.

De baron Surlet de Chokier is den 9den plotseling op zijn kasteel bij *Luik* overleden. Geboren den 27sten November 1769 uit een adellijk geslacht, dat reeds in den aanvang der 15de eeuw bekend is, was hij, tijdens den intogt van het fransch republikeinsch leger in *Belgie*, een der bestuurders van het dep. der Beneden-Maas, en verliet hij eerst zijnen post, toen de prefecten werden benoemd. Hij begaf zich daarna naar *Parijs*, alwaar hij met den heer Kaison van Verviers, eenige bankzaken deed. Wij hervinden hem in 1812

als lid van het wetgevend ligchaam, en zulks tot 1814, toen hij naar Belgie terugkeerde, om lid der Staten-Generaal van het koningrijk der Nederlanden te worden. — Hij rangschikte zich onder de tegenpartij; hij kenschetste zich door eene zeldzame spitsvindigheid en bijtende scherts, gepaard met tamelijke grondigheid in de staathuishoudkunde, door hem opgedaan als eigenaar van eene groote suikerbakkerij bij *St. Truyen*, waar over hij burgemeester was; in 1818 niet herkozen, nam hij niet voor 1828 andermaal zitting, op eene eenvoudige aanvraag door hem schriftelijk in de dagbladen van *Limburg* geplaatst.

In de merkwaardige zittingen van 1828—1830, bij de woelingen der Belgische omwentelingsgezinden, verdedigde hij met C. DE BROUCKERE en de andere opposanten, de petitien betrekkelijk de dusgenoemde grieven in redevoeringen, vol stoutmoedigheid, scherpe aanvallen, en zekere eigenaardigheid, die minder welsprekend, dan snappend mag genoemd worden, en menigwerf den lachlust der vergadering opwekte.

Hij omhelsde de zaak der omwenteling, doch schaarde zich al haast aan de gematigde zijde, welke hij tot zijn einde toe niet verloochend heeft. Na in 1830 onder de afgevaardigden behoord te hebben, die zich toen naar *'s Hage* begaven werd hij in 1831 door het nationaal congres tot regent verkozen. In die hoedanigheid werd hij als het hoofd der commissie naar *Parijs* gezonden, om de Belgische kroon aan den hertog van NEMOURS aan te bieden. Men wil dat, toen die aanbieding geene gevolgen had, de regent zou hebben gezegd; » Mijne heeren, er blijft ons geene andere partij te nemen over, dan dat wij den prins VAN ORANJE verkiezen." Het regentschap van den heer S. duurde bijna vijf maanden; hij was er meer op bedacht zich dit opperbewind van den hals te schuiven, dan zich daarmede, als een voorzitter van een republiek te blijven belasten. Den 21. Julij 1831 legde hij het bewind neder, en bekwam LEOPOLD, door allerlei staatskunstenarijen den schepter. Hij verkoos weder den stand van eenvoudig burger, hield zich met landbouwing bezig, en zag men hem bij zijn kasteel in zijnen kiel zelf bij den ploeg. SURLET DE CHOKIER was de man niet, om dit uit gemaaktheid te doen; hij moge in verscheiden opzigten in het staatkundige gedwaald hebben, niet van hevigheid vóór de omwenteling zijn vrij te pleiten, zijn naam, zijne belangloosheid muntten uit boven die van velen, die in de Belgische revolutie rollen gespeeld hebben; hij was zoo spaarzaam, ook gedurende zijn regentschap, dat hij zelfs geen eigen equipagie hield, hij kende zijne positie zeer wel en zeide van zich zelven: *De regent voert bewind, maar regeert niet.*

ZIJDETEELT.

Op den 8sten dezer heeft Zijne Excellentie den Heer Staatsraad Gouverneur dezer Provincie het Hoofd-Etablissement van de *Maatschappij tot Invoering der Zijdeteelt in Noord-Braband*, met een bezoek vereerd; aldaar afgewacht door den Heer Voorzitter van het College van Kommissarissen, Jonkheer Mr. H. B. MARTINI VAN GEFFEN en den Directeur van het Hoofd-Etablissement, heeft Z. Exc. niet alleen de opvoeding der Zijdewormen de tweede in dit saizoen, het afwinden of afhaspelen der op hetzelve gewonnen Cocons of zijdepoppen, het winnen van Eijeren of zaad voor het volgende jaar, de voorraad der gewonnen rawe Zijde, de reeds van dezelve vervaardigde voorwerpen en de uitgebreide plantagien van welwassende witte Moerbeziebomen en plantsoenen met belangstelling in al derzelver details beschouwd en onderzocht, maar bovendien eene bestelling van witte Moerbeziebomen gedaan om bij het naderend plantsaizoen op deszelfs goederen in deze Provincie te worden geplant, ten einde alzoo niet alleen als deelgenoot, maar ook daadwerkelijk de pogingen der Maatschappij ter bevordering van de welvaart en bloei dezer Provincie te ondersteunen.

Allezints vereerend en in derzelver gevolgen nuttig, is voor de invoering van de Zijdeteelt, het bezoek van dezen hoofd-ambtenaar, den vertegenwoordiger van onzen geliefden koning in dit gewest en deszelfs voorbeeld kan niet nalaten, van eenen gunstigen invloed ter bevordering van deze hoogst nuttige landbouwkundige industrie te zijn.

Hoe wenschlijk ware het voor deze Maatschappij en in de gevolgen voor de bevordering van welvaart der ingezetenen van dit gewest, welke hun bestaan in landbouw, fabrieken of koophandel vinden, wanneer vele, wanneer alle invloed hebbende, kundige, welmeenende mannen in deze Provincie dit voorbeeld volgden, zich op de plaats zelve kwamen overtuigen van de vorderingen, welke deze nuttige zaak reeds heeft gemaakt en verder meer en meer maken zal, naar mate de tegenstrevingen ophouden en de vooroordeelen zwijgen, welke toch eenmaal zullen moeten zwichten voor de zoo bij herhaling betoogde, sinds lang bewezen en dagelijks meer en meer bewezen wordende mogelijkheid en hooge nuttigheid dezer schoone industrie.

Het is toch eene waarheid, welke ieder verlicht en onbevooroordeeld man kan inzien, dat de invoering van de Zijdeteelt in deze Provincie geene andere takken van Industrie kan benadeelen; groeit nu de witte Moerbezieboom zoo als dezelve in den weelderigsten wasdom op het Hoofd-Etablissement te St. Michiels-Gestel te zien zijn, leeft, tiert en spint de Zijdeworm in ons Vaderland, zelfs in het noordelijkste gedeelte zoo als dezelve sinds mogelijk, meer dan eene eeuw, door duizende kinderen en bejaarden als eene liefhebberij worden aangekweekt, dan moet niets de regtschapen welmeenenden beminnaar van zijn Vaderland en zijn gewest, die iets tot beider welzijn kan bijdragen, welkom zijn, dan zich de gelegenheid te zien aangeboden om bedaard te kunnen onderzoeken of in de Zijdeteelt *al* dan *niets* iets goed gelegen is.

Wat dezulken betreft en Helaas! men vindt er meer dan genoeg, welke zoo wel in deze als in vele andere zaken, het begeersel van eene stelselmatige tegenstand en afkeuring hebben aangenomen, alleen omdat zij niet van een eens aangenomen *idee* willen afwijken, alleen omdat zij eens: » *Neen*" hebben gezegd of omdat vrees voor eigenbelang hen drijft; men late deze gerust het door hen ingeslagen pad volgen, het nadeel dat zij aan deze hoogstbelangrijke industrie reeds hebben toegebragt en verder willen toebrengen, zal minder worden en eindelijk geheel wegvallen, naarmate waarlijk welgezinden de oogen zullen open gaan en de pogingen der Maatschappij zullen ondersteunen.

A. Z.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren heden (15 *Augustus*) genoteerd: Ned. 2½ pCt. 54¾, negen zestiende; ⅝; dito 5 pCt. 102⅞, zeven zestiende; Kansbill. 26¾, dertien zest.; Am. Syndikaat 4½ pCt. 96¾, dertien zestiende; Handelm. 173¼, ⅝, drie achtste; O. Indie 5 pCt. 100½, ¼, vijf zestiende; Rijn Spoorweg 104; Ardoins 18⅛, een zest.; oude Russen 108; Roebels 6 pCt. 69⅝, 69; Braz. 79¾; Columb. 21 drie achtste, vijf zest.; Per. 11 drie achtste.

*** De WEDEROPENING DER LATIJNSCHE SCHOLEN alhier, zal dit jaar, wegens buitengewone omstandigheden, in plaats van 2. Sept. geschieden 16. Sept. aanstaande, en, die als Leerling zoude ingeschreven willen worden, kan zich van den 13. dier maand af aanmelden bij den ondergeteekende.

Breda, 13. Augustus 1839.

THS. VERWATEN,
Gymnasii Rector.

*** COMMISSARISSEN DIRECTEUREN over het TEEKEN-INSTITUUT der Stad *Breda*, brengen bij deze ter kennisse van de Ingezetenen derzelve Stad, dat de openlijke Tentoonstelling der Prijsteekeningen van het concours dezes jaars, zal worden gehouden, in het Lokaal van genoemd Instituut, in de Eindstraat Wijk A N°. 26, op Woensdag en Donderdag den 21. en 22. dezer, des voormiddags van 9 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 ure.

BREDA, den 16. Augustus 1839.

Commissarissen voorn.,
Mr. J. F. C. J. DE ROY, P. L. FABS.
Mr. C. J. F. VAN DEN HEUVEL, W. VERLEGH.

*** Op een Dorp in *Overijssel*, wordt gevraagd tot MEESTERKNECHT in eene KOOP-SCHOENMAKERIJ, een Ongehuwd Persoon, die als zoodanig gewerkt heeft en de beste Getuigschriften kan produceren. — Met opgaaf van het te verdienen Salaris adressere men zich met *franko*-brieven onder Lt. B. X. bij de Uitgevers dezer.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.